

Aan de helden van het strijdende zend-amateurisme

VIJF MEI 1946, Nationale Feestdag, maar ook dag van rouw en bezinning. Een jaar is het thans geleden, dat ons vaderland na vijf jaar onderdrukking, na vijf jaar terreur, na vijf jaar systematische uithongering en verarming, maar ook na vijf jaar bijna dagelijks vermoorden van onze beste zonen, bevrijd werd.

Vijf Mei 1945, de dag, waarop weer vrij en frank onze nationale driekleur mocht wapperen en we weer met oranje getooid mochten gaan.

Vijf Mei 1945, de dag welke het definitieve einde betekende van dat zelfbewuste, „Onoverwinnelijke” Herrenvolk, de dag ook tenslotte, welke het zoo lang door W.A. en ander zwart gespuis vernederde Nederlandse volk de kans gaf tot het oppakken en opbergen van deze parasieten en verraders van eigen vlees en bloed.

Ik heb dezen Nederlandse vijfdien Mei 1945 niet persoonlijk mogen meemaken, omdat ik op dat ogenblik nog de beperkte bewegingsvrijheid genoot in een door de Amerikanen bevrijde Duitse gevangenis, doch middels een door ons in die gevangenis gevorderd radiotoestel mochten wij, 150 Nederlandse politieke gevangenen, ver weg in dat gehate Duitsland, de gebeurtenissen van dien dag intens mede beleven.

Wij hadden het grote voorrecht in ons geliefd vaderland te mogen terugkeren, toen erepoorten en vlaggentooi nog aan dien vijfdien Mei herinnerden en, als ik heel eerlijk wil zijn, diep in ons binnenste was er een klein gevoel van trots, dat wij Op onze bescheiden wijze, door deelname aan het daadwerkelijke verzet, een steentje hadden mogen bijdragen aan die bevrijding van ons land. Wij wisten toen nog niet, welke grote offers die bevrijding had geëist, hoeveel helden hun leven daarvoor hadden moeten geven en het was dan ook met grote ontroering, toen ik vernam, hoe groot wel het aantal van mijn radio-vrienden was, dat in den strijd tegen den meedogenloze onderdrukker het leven had moeten offeren.

Beseft gij Nederlanders, die kankert en steeds weer kankert, beseft gij wel het ontzaglijke offer, dat deze, onze, maar ook uwe helden voor de bevrijding van ons land hebben gebracht?

Nu en dan twijfel ik er aan, of het Nederlandse volk dit inderdaad wel beseft.

Ik heb op 8 Maart j.l., de herdenkingsdag van de massamoord, toen als represaille op den aanslag op Rauter, honderden landgenoten lafhartig werden neergeschoten, aan één der massagraven in den Haag gestaan, waar ook twee van mijn beste vrienden i zendamateurs zijn neergelegd, Om met een kleine deputatie deze helden te herdenken en wij hebben bij deze korte plechtigheid Onze belofte herhaald, dat mede op ons de plicht rust, op ons, die ook zoo dicht bij den dood hebben gestaan, zorg te dragen, dat het Nederlandse volk zich deze helden zal blijven herinneren en hen zal blijven eren.

En ik heb me diep geschaamd, dat mijn twee avondbladen op dezen achtsten Maart 1946 geen enkel woord schreven over dien rampdag van 8 Maart 1945 en vroeg me in verbijstering af, of wij nu al aan het vergeten waren.

Hoe weldadig doet dan aan houding en geest van hoofdbestuur en leden van de V.E.R.O.N. Hier, in tegenstelling met zovele anderen, een diep besef van wat aan deze helden te danken hebben. De oprichtingsvergadering, de eerste bijeenkomst van den Verenigingsraad en niet het minst deze bijzondere uitgave bewijzen dit afdoende.

Er is ongetwijfeld alle aanleiding voor, dat de V.E.R.O.N. in ons blad „Electron” deze eerste vijfde Mei na de bevrijding wil plaatsen in het teken van een herdenking.

Ik geloof niet, dat er in Nederland een groep te vinden is, waar, verhoudingsgewijs, een zoo groot

percentage aan het daadwerkelijke verzet heeft deelgenomen dan bij de radio-amateurs. In dezen oorlog heeft de radio een grote rol gespeeld. Denken wij slechts aan de radioverbindingen met Engeland, door middel waarvan de Nederlandse Regering in Londen zoveel mogelijk op de hoogte werd gehouden van hetgeen in het bezette vaderland door den onderdrukker en zijn handlangers werd gedaan, of juist gezegd werd misdaan. De Nederlandse autoriteiten konden daardoor bepaalde maatregelen nemen, dan wel via Radio-Oranje richtlijnen voor het Nederlandse volk uitstippelen. Denken wij aan de verbindingen met de Intelligence Service, langs welke kanalen de meest belangrijke spionageberichten werden gespuid en inlichtingen verstrekt werden over reeds bestaande of in aanbouw zijnde militaire objecten, denken wij aan de illegale pers, die zonder radioverbindingen niet had kunnen werken en denken we tenslotte aan de laatste fase van den strijd, toen het Zuiden bevrijd was en de radio het contact vormde met het nog bezette Westen en Noorden en waardevolle gegevens konden worden uitgewisseld.

Met grote trots mag geconstateerd worden, dat van onze Nederlandse radio-amateurs velen aan dit hoogst belangrijke, doch ook zoo kwetsbare en daarom zoo gevaarlijke werk hebben deelgenomen. Ik heb het voorrecht gehad met een groot aantal zendamateurs in dat verzet te mogen samenwerken en ik heb diep respect en grote waardering voor hetgeen zij hebben gepresteerd. Deze kerels, deze helden hebben niet gearzeld hun leven op het spel te zetten voor de bevrijding van ons vaderland en de bestrijding van onze overweldigers.

Dit was het "strijdende zend-amateurisme" in zijn besten vorm.

Velen, helaas te velen, hebben het hoogste offer moeten brengen, hun leven. Zij mochten het resultaat van hun arbeid niet meer aanschouwen.

Anderen hebben door deportatie, gevangenschap en concentratiekamp leed, ellende en ontbering moeten lijden; velen zijn goddank aan de greep van de Gestapo ontkomen.

In dit herdenkingsartikeltje zal ik mij moeten beperken tot die vrienden, waarmee ik heb mogen samenwerken en dan tot diegenen, die het hoogste offer, hun leven, voor ons hebben gebracht. Later hoop ik nog eens de gelegenheid te krijgen te wijzen op het belangrijke werk van al die anderen, die gelukkig gespaard zijn gebleven.

En dan gaan mijn gedachten allereerst naar mijn grote en trouwe vrienden en medewerkers **PA0RS – G. Reijns** in den Haag, **PA0GA - Th. G. van Braak** in Varsseveld en **PA0XK - A. van Mansum** in Delft, waarmee ik al in 1941 in contact kwam. Velen van u zullen deze vrienden ook kennen. GA, de sympathieke man uit de Achterhoek, die schier op elk terrein zijn krachten en capaciteiten in dienst van het vaderland stelde; RS, de man, die geen vrees kende en met de stille, maar vastberaden XK ook na mijn arrestatie is doorgegaan met het zoo belangrijke radiowerk, tot ook zij op 18 Februari 1945 werden overvallen en gearresteerd en op 8 Maart 1945, zoo kort voor de bevrijding, werden gefusilleerd. GA, die mij zoo talrijke belangrijke gegevens verschafte en mij en mijn medewerkers zoo vele malen onderdak verleende, werd weggevoerd naar Duitsland en overleed op 31 December 1944 in het concentratiekamp Gross-Rosen bij Breslau.

Mijn gedachten gaan uit naar mijn vriend **PA0MO - Meertens** in Zwolle, die reeds begin 1942 werd gearresteerd en in de Duitse hel zijn jonge leven moest laten.

Ik denk aan **PA0XI - C. L. J. van Lent Jr** uit Heemstede en **PA0XL - Broeder Klingen** uit Heemstede, die eveneens als slachtoffers van het gehate Duitsland hun leven verloren.

Ik denk aan **PA0QQ - C. A. Gehrels** uit Eindhoven en **PA0OZ - J. H. op den Velde** uit Zaandam, die evenals ik een tijdlang waren opgesloten in de politie-gevangenis in Haaren (N.B.) en waarmee ik verschillende malen mocht spreken, zij het dan onzichtbaar en in morse via de kraan. Urenlang hadden we soms verbinding en werden nieuwsberichten uitgewisseld. Ook deze vrienden zijn ons ontvallen.

Ik denk aan **PA0ZB H. A. Touw** uit Princenhage, de held op die stille post in de omgeving van Breda,

die na urenlange beschieting van de hoeve moest capituleren en werd neergeschoten. En ik denk tenslotte aan **PA0MB G. A. Meerhof** uit Apeldoorn en **PA0VL - J. de Vries** uit Amsterdam, die eveneens voor het vuurpeloton de eer van het Nederlandse volk hebben opgehouden.

Aan al deze helden breng ik op deze plaats eerbiedig dank en hulde. Mogen hun nabestaanden enige troost vinden in het besef en de wetenschap, dat wij deze helden nooit zullen vergeten.

In de annalen van de V.E.R.O.N. staan hun namen opgetekend als een lichtend voorbeeld voor ons en voor ons nageslacht.

Helden van het verzet - rust zacht.

CMC „TON”

AANGEZIEN onze radio-zendinstallatie nu eenmaal gelegenheid bood om radiocommunicatie te onderhouden met het binnen- en buitenland, is het daarom volkomen aanvaardbaar, dat, toen ons land onder den Duitse bezetter gebukt ging, er amateurs zijn geweest die gedacht hebben: hoe kan ik mijn radiokennis voor de bevrijding van ons land dienstbaar maken? Het was illegaal werk van het gevaarlijkste soort.

Ook in Haarlem had zich een dergelijke groep gevormd, bestaande uit meerdere hams, die zich bezig hielden met het doorzenden van berichten, documenten enz. naar Engeland en wel via de radio of langs andere wegen. De leider van de groep Haarlem was

J. Klingen, PA0XL

te Heemstede, die op zijn beurt weer een schakel vormde van een landelijke organisatie. Helaas heeft een onbetrouwbaar persoon zich in de groep weten te dringen en toen deze verrader voldoende wist, heeft hij de zaak doorgegeven aan de Gestapo. Het gevolg is geweest, dat de gehele groep werd gearresteerd en „berecht" door het Kriegsgericht te Utrecht. Hier werd XL ter dood veroordeeld en tot vijf jaar tuchthuis wegens spionage en verboden wapenbezit.

OM Johannes Klingen (geb. 22 Febr. 1913), onder ons meer bekend als Broeder Jozef, was naast R.K. onderwijzer, tevens een amateur van de beste soort die vrijwel alles zelf maakte. Door een ieder gewild vanwege zijn prettige omgangsvormen, kortom een aangenaam mens, dien wij niet spoedig zullen vergeten.

Broeder Jozef is op 24 januari 1942 in de duinen te Noordwijk gefusilleerd. In zijn laatste brief, gericht aan familie en kennissen, kwam o.m. de volgende passage voor: „Nog eens, ik weet wat voor spelletje ik gespeeld heb en ik wil ook ten volle de verantwoordelijkheid daarvoor dragen.”

Als tragische bijzonderheid zij vermeld, dat ook zijn vader, moeder en zuster, vlak voor de bevrijding, in een Brabants dorpje door den S.D. zijn doodgeschoten.

Voor het gerecht heeft XL zoveel mogelijk schuld op zich genomen en daarmee vele lotgenoten ontlast.

Cornelis Leonardus Josephus van Lent Jr, PA0XI

Door ditzelfde Kriegsgericht werd OM Cornelis Leonardus Josephus van Lent jr, PA0XI, te Heemstede (geb. 18 Maart 1919) tot tien jaar tuchthuis veroordeeld.

Evenals de andere niet ter dood veroordeelden en begenadigden, werd hij naar Duitsland getransporteerd en kwam in het tuchthuis „Lüttringhausen" te Remscheid.

Door ondervoeding en koude werd XI ziek en kreeg pleuritis met longontsteking, maar men liet hem nochtans alleen in een koude cel liggen. Toen het zoo erg werd, dat hij niets meer kon aanpakken, is hij nog naar het ziekenzaaltje vervoerd, waar hij enkele dagen later op 13 juni 1942 is overleden. Men heeft hem begraven op de R.K. begraafplaats te Lennep.

Wie kende in onze „gang" Kees van Lent niet, veelal aan het stuur van zijn Chevrolet. Een amateur, die vanwege zijn jeugdigen leeftijd nog veel beloofde. Hij deed altijd overal aan mee en vond het prettig, als hij ergens kon helpen. Ook XI zullen we nooit vergeten.

NP

Cornelis Johannes Haspels (geb. 30-11-1907, gest. 13-1-1943).

„Als ons Vaderland bevrijd is, wil ik daarin mijn aandeel gehad hebben.” Dat was de leuze van Haspels.

Dat hij deze leuze ook in de praktijk toepaste, mag wel blijken uit de grote ondergrondse activiteit, die hij op diverse gebieden bedreef. Het vliegveld van Eindhoven bracht hij in kaart met duidelijke opgave van opslagplaatsen enz. Hij verspreidde „Vrij Nederland” en had ook een zender.

Op 28 Oktober 1941 werd hij gegrepen en al gauw naar Scheveningen vervoerd. Vandaar in Januari naar Amersfoort, om in Februari weer terug te keren naar Scheveningen. Vervolgens in Juli weer naar Amersfoort, om ten slotte omstreeks October 1942 naar Duitsland gebracht te worden. Daar is hij in het beruchte kamp Neuengamme op 13 jan. 1943 aan „Lungenkrankheit” overleden.

Voor den oorlog werkte hij als tekenaar bij de N.V. Philips. Onder zijn collega’s stond hij als zeer hulpvaardig aangeschreven.

Tenslotte mogen wij ook mevrouw Haspels niet vergeten, die voor hem een grote steun was en in de donkere dagen, die op zijn arrestatie volgden, zoo kordaat optrad. Moge zij in het besef, dat haar man zijn leven voor het Vaderland gaf en in haar geloof de kracht vinden om met haar twee kinderen volmoed de toekomst tegemoet te gaan.

QJ

Artikel, geplaatst in Electron, het verenigingsblad van de Veron. Eerste jaargang nr. 5 mei 1946, spelling aangepast.